

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนุรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๗/๒๕๖๑

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๓๕ (๔) และ (๕) มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕ วรรคสาม หรือไม่

ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๕ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๓๕ (๔) และ (๕) มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕ วรรคสาม หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕ วรรคสาม บัญญัติว่า “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิได้แจ้งเหตุอันสมควรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจถูกจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมีเหตุอันสมควร ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๓) สมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๔) ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

(๕) ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดเวลาครั้งละสองปีนับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และหากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีก ให้นับเวลาการจำกัดสิทธิครั้งหลังนี้โดยนับจากวันที่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งใหม่ หากกำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนยังเหลืออยู่เท่าใดให้กำหนดเวลาการจำกัดสิทธินั้นสิ้นสุดลง”

การที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้บัญญัติเพิ่ม (๔) ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา และ (๕) ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๓๕ (๔) และ (๕) นั้น ข้อความที่ตราขึ้นแม้จะมีเนื้อหาบางส่วนไปจำกัดสิทธิบางประการของบุคคลที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ตาม แต่ข้อความนั้นไม่เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ การถูกจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายบัญญัติเท่าที่จำเป็นจึงไม่ขัดกับหลักนิติธรรม และไม่จำกัดสิทธิเสรีภาพเกินสมควร กล่าวคือ การจำกัดสิทธิบางประการของผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๓๕ (๔) และ (๕) จะมีลักษณะเช่นเดียวกับร่างมาตรา ๓๕ (๒) และ (๓) ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายกำหนด และมีใช่เป็นการจำกัดสิทธิโดยเด็ดขาดอันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่อย่างใด แต่การจำกัดสิทธิดังกล่าวก็เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

อันเนื่องมาจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่อย่างใด แต่การจำกัดสิทธิดังกล่าวก็เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งถ้าบุคคลหนึ่งบุคคลใด
แม้จะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ถ้าได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งและเหตุนั้นเป็นเหตุอันสมควรแล้ว
บุคคลนั้นก็จะต้องไม่ถูกจำกัดสิทธิในการดำรงตำแหน่งตามร่างมาตรา ๓๕ (๔) และ (๕) การจำกัดสิทธิ
บางประการของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการให้บุคคลที่สนใจจะลงสมัครในตำแหน่งที่ประสงค์
จะดำรงตำแหน่งดังกล่าวให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งเนื่องจากเป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจาก
การเลือกตั้งและสิทธิที่ถูกจำกัดตามร่างมาตรา ๓๕ (๑) ถึง (๕) ได้มีการผ่อนคลาโดยการ
มีข้อยกเว้นตามร่างมาตรา ๓๕ วรรคสอง โดยการจำกัดสิทธิดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลาเพียงสองปี
มิได้จำกัดสิทธิตลอดไป การจำกัดสิทธิบางประการจึงเป็นการจำกัดสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕
วรรคสามบัญญัติไว้ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๓๕ (๔) และ (๕) จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕ วรรคสาม

ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๘๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๕ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจาก
การเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้แต่ละเขตเลือกตั้ง
มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้
คนละหนึ่งคะแนน โดยจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด หรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลย
ก็ได้

ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือก
ผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน
การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกฎหมายดังกล่าว
จะกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้ประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง
ด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ เก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตรวจสอบเบื้องต้นและประกาศ ผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ การประกาศผล ดังกล่าวไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ใต้สวน หรือวินิจฉัยกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งไม่เป็นไป โดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมไม่ว่าจะได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม”

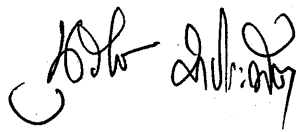
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุในการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย จัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการออกเสียงลงคะแนนของบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพิเศษ หรือ จัดให้มีการช่วยเหลือในการออกเสียงลงคะแนนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วย เลือกตั้งในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้บุคคลนั้นได้ออกเสียงลงคะแนนด้วยตนเองตามเจตนา ของบุคคลนั้น เว้นแต่ลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไม่สามารถ ทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ ให้บุคคลอื่นหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้กระทำการ แทนโดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้น ทั้งนี้ ให้ถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยว่าร่างมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ที่บัญญัติให้มีการช่วยเหลือคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุในการออกเสียงลงคะแนน โดยให้ บุคคลอื่นหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้กระทำการแทนเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรง และลับหรือไม่

เห็นว่า การอนุญาตให้บุคคลอื่นลงคะแนนแทนคนพิการ คนทุพพลภาพ และผู้สูงอายุ ที่ไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ โดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนา ของบุคคลนั้นตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง เป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสม กล่าวคือ เป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ คนทุพพลภาพ และผู้สูงอายุ ทำให้สามารถเข้ามา

มีส่วนร่วมกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริง และถือว่าการให้บุคคลอื่น ช่วยลงคะแนนแทนนั้นก็เนื่องมาจากการตัดสินใจของคนพิการ คนทุพพลภาพ และผู้สูงอายุ ที่ไม่สามารถเข้าถึงการลงคะแนนและถือว่าบุคคลผู้ลงคะแนนแทนเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่ง ในการลงคะแนนของคนพิการ คนทุพพลภาพ และผู้สูงอายุ และการบอกให้บุคคลเพียงหนึ่งคนที่ตน ใ้วางใจล่วงรู้ว่าตนประสงค์จะลงคะแนนให้ใครก็เป็นเพียงเพื่อให้บุคคลนั้นลงคะแนนเสียงให้ตรงกับ เจตนาของตนเท่านั้น จึงมิได้ทำให้การลงคะแนนเสียงดังกล่าวสูญเสียลักษณะของการเลือกตั้งโดยตรง และลับแต่อย่างใด การแจ้งให้บุคคลอื่นกระทำการแทนตามที่เจตนาถือว่าการกระทำโดยตรง ส่วนการที่ผู้ลงคะแนนแทนจะทราบก็ตามแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และทราบกันเพียงสองคนโดย มิได้ไปแจ้งให้ผู้อื่นทราบ ก็ถือว่ยังเป็นความลับ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง จึงไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๕

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว จึงมีความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ๓๕ (๔) และ (๕) และมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๕ วรรคสาม

(นายณรงค์ มาประณีต)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ